

טרנסקסואליות - שאלות שמרבים לשאול (ועוד השגות מקובלות) נורה גרינברג

"בטרם אצורך בבטן ידעתך, ובטרם תצא מרחם הקדשתך..."
ירמיה, א', 5

מה זה בעצם?

טרנסקסואליות היא מצב, שבו האדם חש נתק וחוסר התאמה בין תפקיד המגדר שלו (הדרך שבה החברה תופסת אותו מבחינת היותו גבר או אישה), לבין האני שלו, הזדהותו הפנימית עם היותו אישה או גבר.

שלא כרוב האנשים, הרואים עצמם כגברים או נשים, ומזדהים עם תפקיד המגדר שבו גדלו מאז נולדו, טרנסקסואל מרגיש באופן עמוק מאד שהוא בן או בת המגדר השני. החברה רואה אותו, או אותנו, כגברים או כנשים, אבל תחושה פנימית של זהות אומרת לנו אחרת.

אנשים טרנסקסואלים גם חשים מצוקה רבה הנובעת ממראה גופם, וחשים צורך עמוק לשנות צורה זו, כדי שתתאים למראה המין השני; צורך זה עשוי לכלול את שינוי איבר המין, אבל אין הכרח בכך.

רוב האנשים יוצאים מפס הייצור שבבטן של אמא כשהם ארוזים בקופסת המגדר שלהם, ואין להם כל טענות לבית-החרושת. זהות המגדר שלהם היא כל-כך בסיסית ומובנת מאליה, שהם בקושי שמים לב לכך שהיא קיימת. ברגיל, אדם אינו מרבה לחשוב "אני גבר" או "אני אישה". הוא/היא הם פשוט כאלה. מה יש פה לדבר?

רוב האנשים יוצאים מפס הייצור שבבטן של אמא כשהם ארוזים בקופסת המגדר שלהם, ואין להם כל טענות לבית-החרושת. זהות המגדר שלהם היא כל-כך בסיסית ומובנת מאליה, שהם בקושי שמים לב לכך שהיא קיימת. ברגיל, אדם אינו מרבה לחשוב "אני גבר" או "אני אישה". הוא/היא הם פשוט כאלה. מה יש פה לדבר?

אלא שבמקרה של טרנסקסואל – יש ויש מה לדבר. אצל טרנסקסואל קיימת בעיה ב"מפה" הפנימית המתאימה בין תמונת גופו לבין תחושת הזהות שלו. כאשר הוא (אשתמש כאן בלשון זכר לשם הנוחיות בלבד) סוקר את גופו, משהו אומר לו באופן חד וברור: "זה איננו הגוף המתאים לי". הוא חש כבן המגדר השני. טרנסקסואל פשוט חש שהיה מתאים לו גוף אחר, ויחד איתו גם תפקיד חברתי אחר – זה של המגדר השני.

לשם המחשה, נסו לדמיין שהתעוררתם בבוקר, וגיליתם שבמשך הלילה שינה גופכם את צורתו, ועתה הוא גוף של בן המין השני, אלא שמוחכם נותר כפי שהיה; האנשים האחרים מתייחסים אליכם כאילו הייתם בני המין השני, למרות ידיעתכם הברורה שאתם מי שאתם. נסו לצייר מצב זה בדמיונכם, ויהיה לכם מושג-מה על הרגשתו של אדם הסובל מטרנסקסואליות.

זו סטייה מינית?

לא זה לא. זאת תופעה הנוגעת לדרך שבה האדם תופס את עצמו, לתחושת הזהות הבסיסית ביותר שלו. היא אינה תלויה ברצונו, אלא נובעת מרפדים עמוקים מאד בנפשו. זאת איננה מחלה, לא הפרעה נפשית, ולא סטייה, בוודאי לא מינית. זה מצב של מצוקה עמוקה ואמיתית, שהדרך היחידה לפתור אותה היא לאפשר לאדם הסובל ממנה לחיות על-פי רגשותיו, כדי שיוכל לנהל חיים נורמליים. לאדם הטרנסקסואלי אין כל מפלט מן התחושות שהוא חש, ואין לו אפשרות להתנהג אחרת.

בנוסף לכך, אין קשר בין טרנסקסואליות לבין מין ופעילות מינית.

מה בין מין לבין מגדר?

אם רוצים להבין מה זו טרנסקסואליות, חיוני להבין את ההבחנה בין מין, מיניות ומגדר. **מין** מתייחס להיבט ביולוגי: האם אני זכר או נקבה (האמת היא, שהטבע אינו מייצר רק זכרים ונקבות, אך בינתיים נסתפק בשתי הקטגוריות האלה).

מיניות מתייחס לשאלה למי ולמה אני נמשכת מבחינה מינית.

מגדר מתייחס לשאלה מי אני. במילים אחרות, מין זה מה שיש בין הרגליים. מגדר זה מה שיש בין האוזניים. המושג מגדר מתייחס לגבריות ולנשיות. מגדרו של אדם, פירושו היותו אישה או גבר.

רוב בני האדם מאמינים שאיבר המין קובע, בדרך מיסתורית משהו, את זהות המגדר של אדם. כלומר, מה שיש לנו בין הרגליים "קובע" האם אנחנו גברים או נשים. היום ידוע שאין הדבר כך. אצל רוב בני האדם קיימת אמנם נטייה לקבל זהות מגדר התואמת את הנורמה לפיה גבר הוא זכר ואישה היא נקבה, אבל אין כל הכרח שהדברים יהיו כאלה.

זהות המגדר נקבעת על-ידי שילוב של גורמים פסיכולוגים-סביבתיים וביולוגיים. בנות ובנים עוברים, מן הרגע שהם נולדים, חֶבְרוֹת (סוציאליזציה) קפדני מאד, המכוון להטמיע בהם ולגרום להם להפנים הזדהות והתנהגות מגדרית "נכונה" בעיני החברה, כלומר, כזו שבה ההזדהות כגבר או כאישה תואמת את איבר המין.

כמו כן, נהוג להניח שזהות המגדר יכולה להתבטא בשני ערוצים בלבד: מקובל להאמין שאדם יכול להיות גבר או אישה, ואין כל אפשרות אחרת. בעיניהם, גבר ואישה הם שני דברים מנוגדים ונפרדים. האמת היא שאין אף אדם שהוא 100% גבר או 100% אישה. כל אדם הוא צירוף כלשהו של מאפיינים נשיים וגבריים. זהות המגדר היא רצף בין שני קצוות, שהם דגמים אידיאליים של גבריות ונשיות. גבריות ונשיות שונות מתרבות לתרבות, ואף מאדם לאדם: מה שנחשב גברי באופן מובהק לפני חמישים שנה, עשוי להיחשב נייטרלי מבחינה מגדרית בימינו אלה.

יש תרבויות, כמו התרבות שלנו, שבהן נהוגה חלוקה חדה וברורה בין המגדרים, והקפדה על שני ערוצים נפרדים לביטוי זהות המגדר. תרבויות אלה מדגישות את ההבדלים בין גברים ונשים. בתרבויות אחרות יש הדגשה של הדומה. יש תרבויות, כמו רבות מתרבויות יבשת אמריקה לפני כיבושה על ידי האירופאים, או תרבויות רבות באסיה, אשר מקבלות תבניות מגדר פתוחות וגמישות יותר, שבהן מותר לעבור ממגדר למגדר, ואף מוכרים מגדרים נוספים, לא רק גברים ונשים.

כשתינוק נולד, משמש מינו הביולוגי לקביעת המגדר שיוקצה לו: הוריו, הרופא או המיילדת, מסתכלים במה שיש בין רגליו. אם זה פות – יגדלו אותה כבת. אם זה פין – יגדלו אותו כבן. הזיהוי בין המין לבין המגדר כה מושרש, עד שרוב האנשים אינם מבחינים בכך שבעצם, מדובר בשני דברים שונים. נכון הוא שלגבי חלק גדול מן האוכלוסייה קיימים חפיפה ומתאם בין שני המאפיינים האלה, וזהותם המגדרית תואמת את איבן המין שלהם. אך לגבי אנשים מסויימים - מין ומגדר אינם חופפים; יש ביניהם חוסר התאמה חלקי (מה שנקרא, טרנסג'נדרים) או מוחלט (טרנסקסואליות).

ממה זה נובע? איך זה נגרם?

זהות המגדר, היותנו גברים או נשים, היא מרכיב בסיסי מאד באישיותו של אדם, והיכולת לחוות ולבטא אותה ללא עכבות היא תנאי הכרחי לחיים מלאים ומספקים.

אנשים שואלים מה גורם לטרנסקסואליות, מתוך הנחה שמדובר בדבר יוצא דופן, בחריגה מן הכללים, הדורשת הסבר. בעלי הגישה הזאת מחפשים הסברים מהסברים שונים, החל בהשפעות של הסביבה ועד לשינויים בהתפתחות המוח אצל העובר, הנובעים מחוסר איזון הורמונלי. ייתכן מאד שלהשפעות סביבתיות ושינויים פיזיולוגיים חלק בהתפתחות חוסר התאמה מגדרית, אם כי עדיין לא ברור מה משפיע על מה.

מה שברור מעל לכל ספק הוא שמדובר ברגשות אמיתיים מאד, שלאדם החווה אותם אין שליטה עליהם, ואין כל דרך להעלים או לבטל אותם. ומה שבטוח גם הוא שזהות מגדרית "נורמלית" זקוקה גם היא להסבר, בדיוק כמו זהות המגדר הבלתי נורמטיבית.

ככל שמפתה למצוא "סיבה" מוגדרת ומובחנת לטרנסקסואליות, עד היום לא נמצאה "סיבה" כזאת. טרנסקסואליות נובעת מגורמים רבים, וכדי להבין אותה יש צורך בהבנה מעמיקה יותר של הדרך שבה מתפתחת זהות המגדר אצל בני אדם בכלל.

מכל מקום, הגישה הטיפולית המתקדמת והמקובלת היום היא שהסיבות לטרנסקסואליות אינן רלוונטיות לדרך הטיפול במצוקה שהתופעה גורמת. בשנים האחרונות התרחבה מאד (אם כי עדיין בתחומים האלה רב הנסתר על הידוע) הבנתנו את השפעת העצום של אפשרויות הביטוי של זהות מגדר ומיניות אנושית, שפע העומד בניגוד לתפיסה הרווחת אצל מרבית הבריות.

גברים שרוצים להיות נשים? איזה גועל-נפש!

אז נלך צעד-צעד. ראשית, טרנסקסואליות מופיעה הן אצל מי שנולדו גברים והן אצל מי שנולדו נשים. נשמע אירוני, אבל היא אינה מכירה בהבדלי מין. יש טרנסקסואלים מסוג MtoF (גברים המרגישים נשים) וטרנסקסואלים מסוג FtoM (נשים המרגישות גברים).

שנית, טרנסקסואל זכר אינו "רוצה" להיות אישה. הוא כבר מרגיש ככזאת. אם הוא מחליט לעבור תהליך של שינוי כדי להתאים את תפקיד המגדר שלו לתחושת המגדר הפנימית שלו, הוא עושה זאת מתוך וודאות שאין לו כל ברירה אחרת, שאין הוא יכול להמשיך לחיות כך. הוא הדין לגבי טרנסקסואל שנולד אישה ומרגיש גבר. האמינו לי, שום אדם שפוי בדעתו לא יעבור מרצונו את שבעת מדורי הגיהנום הכרוכים בשינוי המין, אם הוא רק יכול להימנע מכך.

אשר לגועל-נפש, זה כבר עניין של טעם אישי. אנשים נגעלים מכל מיני תופעות. יש מי שנגעלים מנכים, או ממפגרים. אני, למשל, נגעלת מבורות, מאטימות ומצרות אופק. כל אחד והגועל-נפש שלו.

אז הוא בטח חולה באיידס

טרנסקסואליות איננה הומוסקסואליות. פרט למילה סקס המופיעה בשם, אין כל קשר בין שתי התופעות. יש טרנסקסואלים הנמשכים מינית לנשים, יש כאלה הנמשכים מינית לגברים, יש כאלה הנמשכים לשני המינים, ויש מי שאינם נמשכים לאיש. בדיוק כמו אצל האוכלוסייה הכללית.

למרות הדמיון שבשם, אין כל קשר בין נטייה מינית או פעילות מינית לבין טרנסקסואליות. העובדה שאדם הוא טרנסקסואל אין בה כשלעצמה כדי לנבא עם מי הוא ירצה לקיים יחסי מין.

(אגב, זה לא הנושא שלנו, אבל העובדה שאדם הוא הומוסקסואל אין פירושה בהכרח שהוא חולה באיידס).

אבל הרי הוא היה נשוי, יש לו ילדים...

טרנסקסואלים רבים סובלים מסטיגמה חברתית. זאת איננה אשמתם, אלא אשמת חוסר הסובלנות, הדעות החשונות, הבורות והחרדות של הסביבה. ילדים של טרנסקסואלים נדרשים לעמוד במצבים קשים. אבל זה טיבם של החיים, שילדים נאצלים לא פעם לעבור יחד עם הוריהם מבחנים לא קלים, מסיבות שונות. האהבה שבין הורים לילדים היא הערובה לכך שאלה ואלה יידעו איך לעמוד בנסיבות יוצאות הדופן ולהתגבר על כל הקשיים.

זכרים טרנסקסואלים רבים, במאמצייהם הנואשים לחיות חיים "נורמליים", ולהימלט מן המצוקה שרגשותיהם גורמים להם, מנסים לאמץ לעצמם זהות גברית לעילא, בתקווה שבעייתם תיעלם מעצמה עם השנים. הם מתחננים ומולידים ילדים בגיל מוקדם, מפתחים קריירות "גבריות" (בצבא הקבע, למשל, או בתחומים טכנולוגיים, מדעיים או אחרים הנחשבים "גבריים"), מגדלים זקנים ומנסים להקרין גבריות. אין בכך כדי להעיד על מה שמתרחש מתחת לקודקוד.

אשר לי, איני מתחרטת היום על השנים שבהן נמנעתי מהתמודדות עם בעיית. בזכותן, יש לי היום את ילדיי, השקולים כנגד כל דבר שעבר עליי. אבל עתה, משגדלו הילדים והפכו לאנשים עצמאיים, הגיע הזמן לדאוג לעצמי.

להיות הורה זו זכותו הטבעית של כל אדם. אין הצדקה לכך שטרנסקסואלים יענשו פעמיים, הן בסבל עקב מצוקת המגדר שלהם, והן בגזירה שלא להעמיד צאצאים. טרנסקסואלים מסוגלים, כמו כל אדם אחר, להעניק לילדיהם אהבה, חום והגנה, ואין שום סיבה שיימנעו מכך.

הוא לא בן-אדם נשי, לא "סיסי" ולא "פייגעלע"

אין כל קשר בין דרך התנהגותו של אדם, שפת הגוף שלו, ה"מניירות" שלו, היותו "נשי" או "גברי", לבין תודעת המגדר שלו. היות אדם נשי או גברי הוא תוצאה של חִבְרוֹת (סוציאליזציה), ואינו מלמד בהכרח על טרנסקסואליות.

במקרה של אדם טרנסקסואלי, מידת ה"נשיות" או ה"גבריות" שבהתנהגותו תלויה גם במידה שבה האדם מצליח להדחיק את רגשותיו או לקבל אותם. יש טרנסקסואלים המקבלים עצמם מגיל צעיר (לדוגמה - דנה אינטרנשיונל), ואילו אחרים מנסים בכל זאת לחיות חיים "נורמליים" תוך כדי מציאת "הסדר" כלשהו עם רגשותיהם.

יש נשים טרנסקסואליות אשר בתור גברים היו נהגי משאיות, חיילי קומנדו, שכירי חרב, מפעילי ציוד כבד, מתאגרפים ושחקני כדורגל. אנשים שנראו ונחשבו גברים שבגברים. בדרך כלל המקצוע במקרים אלה הוא חלק מן החומה שמקים הטרנסקסואל בתקווה להימלט ממצוקתו.

לעשות דבר כזה בגילו

לגיל אין כל חשיבות בעניין הזה. יש אנשים ששינו את מינם בגיל 70 (הקשיש ביותר, ככל שלי ידוע, עבר ניתוח לשינוי מין בגיל 76). מרבית הטרנסקסואלים עוברים את השינוי בין הגילאים 35 עד 50, כך שאני עדיין מתאימה לנורמה.

אז מה הביג דיל?

טרנסקסואליות גורמת לסבל נפשי רב. ילד טרנסקסואלי לומד מוקדם מאד בחייו שרגשותיו אינם מתקבלים יפה בסביבתו. הוריו, מחנכיו, חבריו, בני משפחתו – כל הבא איתו במגע, מעודדים התנהגות התואמת את מינו הביולוגי, ומענישים קשות – בביקורת, בלעג, בחרמות ואף באלימות פיזית, התנהגות המתאימה לבני המין השני. הילד הטרנסקסואלי אינו יכול להתכחש לרגשותיו; הוא חי במצב של קונפליקט, מתוך ידיעה ברורה ש"משהו לא בסדר" אצלו.

האדם הטרנסקסואלי מתנווד בין רגשותיו האמיתיים לבין חרדתו ומצוקתו עקב לחצי הסביבה. התוצאה היא סבל נפשי קשה מנשוא (המונח המקצועי המתאר את מצוקתו של הטרנסקסואל הוא "דיספוריה מגדרית" - Gender Dysphoria). פירוש המילה דיספוריה הוא "סבל קשה מנשוא". כמו אופוריה, אבל להפך).

בפני הילד הטרנסקסואלי עומדות מספר ברירות:

הוא יכול לדבוק ברגשותיו ולתת ביטוי לתחושות המגדר האמיתיות שלו, דבר המעמיד אותו באופן כמעט וודאי במסלול התנגשות עם הסביבה, ומוביל לדחייתו על ידה. במקרים רבים, התוצאה היא שהוא מנודה, מבוזז ומוקע על ידי אנשים רבים, ובהם הקרובים לו ביותר.

הוא יכול להסתיר את נטייתו, לסגל כלפי חוץ דרכי התנהגות התואמות את ציפיות החברה ממנו, ולחוות את רגשותיו בהיחבא, על כל המחיר הפסיכולוגי הקשה שבחיים של העמדת פנים ושקר.

הוא עשוי לבחור בדרך של הכחשה והדחקה, לנסות לברוח מרגשותיו, לאמץ ולהפנים אישיות "נורמלית". ככל שהוא מצליח בכך יותר, כך הוא מבטיח לעצמו קבלה מצד הסביבה, אבל זאת במחיר של דיכוי והדחקה של רגשותיו האמיתיים, שלילת עצמיותו, כפייה עצמית של אישיות זרה, וגזירת חיי לבטים וייסורים, חוסר סיפוק והפרעות אחרות על עצמו – בקיצור, במחיר אי-יכולת למצות את יכולותיו ולחיות חיים מאושרים.

הוא עוד עתיד ללמוד שטרנסקסואליות היא "באג" חזק ביותר: אם סוגרים בפניה את הדלת, היא נכנסת דרך החלון; סוגרים את החלון – והיא נכנסת דרך הארובה. סותמים את הארובה – ונחנקים. הטרנסקסואליות מרעילה והורסת את חייו של הלוקה בה, כל עוד הוא מתעקש להתעלם ממנה. במוקדם או במאוחר מגיע רגע בחייו של הטרנסקסואל שבו הוא מבין שעליו להתמודד עם רגשות חוסר ההתאמה והניכור שלו, כי בכך, פשוטו כמשמעו, תלויים חייו.

מצוקתו של הטרנסקסואל אינה מוגבלת לתחושת המגדר. היא אופפת וממלאת את כל אישיותו, בין שהוא מודע לכך ובין אם לאו. חוסר התאמה חברתית, קושי ליצור קשר עם הזולת, תחושה מתמדת של אי-התאמה, ניכור וחוסר-סיפוק, הם אחדים מן המאפיינים של טרנסקסואל. בסופו של דבר, כאמור, המצוקה הולכת וגוברת עד כדי כך, שהטרנסקסואל נאלץ להתמודד איתה, גם אחרי שנות הדחקה רבות.

עם טיפול נכון זה יעבור לו

אין להתפלא על כך שאנשים לא מעטים סבורים, שטרנסקסואליות היא מעין "שיגעון חולף", ושאפשר לשכנע את האדם הסובל ממצוקה מגדרית לשכוח מהעניין ולקבל את זהות המגדר שהוקצתה לו עת נולד. הרי מרבית הציבור מורגל כל חייו לראות את זהות המגדר כהמשך טבעי של המין הביולוגי, וקשה לו לקבל את העובדה ששתי תופעות אלה הן עצמאיות זו מזו. על כן, מה יותר מובן מלנסות "להניא" את האדם הטרנסקסואלי מרעיונותיו המשונים?

האמת היא, שמאז הוחל בחקר התופעה, בתחילת המאה העשרים, ועד היום, עוד איש לא הצליח "לרפא" ולו טרנסקסואל אחד. הכרזות נלהבות על "החלמה" של טרנסקסואלים התבררו כעבור זמן כחסרות בסיס. הקונצנזוס המקובל היום אצל כל המומחים, הוא שהדרך היחידה לסילוק מצוקת המגדר היא לאפשר לאדם הסובל ממנה לשנות את תפקיד המגדר שלו, כולל עריכת שינויים פיזיים בגופו כדי שיתאים למין התואם את רגשותיו. במקרים מסויימים, שינויים אלה אף עשויים לכלול ניתוח לשינוי מין.

הטיפול בטרנסקסואלים מבוסס על כללי הטיפול שמפרסמת ה-WPATH (ראשי תיבות של Professional World Association For Transgender Health – האיגוד המקצועי העולמי לבריאות טרנסג'נדרית, לשעבר אגודת הרי בנג'מין), אגודה בינלאומית שמקום מושבה בארצות הברית, ואשר חברים בה מאות פסיכיאטרים, פסיכולוגים, עובדים סוציאליים, רופאים כלליים, מנתחים וכו' מכל העולם. ה-WPATH הוא ארגון המוקדם למחקר בכל היבטי זהות מגדר בלתי נורמטיבית, והוא קובע כללים לטיפול באנשים החווים מצוקה מגדרית. הוא מפרסם את "פרוטוקול הטיפול" (Standards of Care), מסמך המסדיר כללי טיפול באנשים טרנסקסואלים, המקובל כיום על רוב אנשי המקצוע בתחום.

כאמור, לטרנסקסואליות אין מרפא, כי היא איננה מחלה. אם אדם הוא טרנסקסואל, אין שום דבר שאפשר לעשות כדי ש"זה יעבור לו". כל שניתן הוא לנסות למצוא דרך חיים שתאפשר לו לחיות חיים שלמים, בהתאם לרגשות הזהות שלו. בדרך כלל, דרך חיים כזו משמעה שהאדם יעבור למלא את התפקיד החברתי של המגדר שאליו הוא מרגיש שייכות.

שינוי מין - כיצד?

מזה שנים רבות הגיעה הרפואה למסקנה, שלא ניתן לרפא את מצבו של טרנסקסואל, או להקל עליו באמצעות טיפול פסיכיאטרי. כיוון שאין אפשרות להתאים את נפשו של הטרנסקסואל לגופו – הדבר היחיד שניתן לעשות, במטרה לאפשר לו לחיות את חייו בצורה ההולמת את רגשותיו, הוא לשנות את חייו ואת גופו כדי שיתאים לנפשו ולתפקיד המגדר שהטרנסקסואל רואה עצמו שייך אליו. במילים אחרות, הפתרון היחיד למצבו של האדם הטרנסקסואלי הוא שינוי מינו.

תהליך השינוי שעובר אדם טרנסקסואלי עשוי לכלול ייעוץ פסיכולוגי ורפואי על ידי מומחים בתחום (אנשים טרנסקסואלים רבים מסוגלים להתמודד עם קשיי תהליך השינוי ללא פניה של מומחים למיניהם), וטיפולים הורמונליים, פלסטיים וקוסמטיים, שמטרתם להקנות לגופו מראה ותכונות של המין הרצוי.

במקרה של זכר ההופך לאישה, מדובר במתן אסטרוגן כדי לגרום לצמיחת שדיים, לריכוך העור ולהרחבת הירכיים. טיפולים נוספים כוללים הרחקת שיער מהפנים ואף מאזורים אחרים בגוף, ניתוחים פלסטיים שונים, טיפולים קוסמטיים אחרים, לפעמים גם טיפול ותרגול לשינוי הקול.

אנשים טרנסקסואלים מאישה לגבר עשויים לקבל זריקות סטטוסטרון, הגורם לזיכור (מלשון "זכר") הגוף: הצמחת זקן, שינוי הקול ושינויים נוספים. אנשים טרנסקסואלים מאישה לגבר עשויים לעבור ניתוחים הכוללים הסרת השדיים, הסרת הרחם והשחלות, ובניית איבר מין זכרי.

בנוסף לכך עובר האדם הטרנסקסואלי תהליך מואץ של חברות (סוציאליזציה) מחדש כבן/בת המין השני. חישוב על כך שמדובר באדם, שחונך והורגל כל חייו להתנהג, לחשוב ולהגיב כבן המין הלא-נכון, מבחינתו. עתה, עליו ללמוד בפרק זמן קצר את כל מה שבני/בנות המין השני לומדים (לומדות) במהלך כל החיים. ואין לכם מושג בכמה דברים מדובר...

ומה עם הניתוח?

ניתוח Genital Reassignment Surgery – GRS, או ניתוח לשינוי מין, כשמו הידוע יותר, הוא רק אחד השלבים בתהליך השינוי שעשוי לעבור אדם טרנסקסואלי. הוא איננו מטרה בפני עצמה, ולמרות מה שאנשים רבים עשויים לחשוב, הוא אף איננו החלק החשוב ביותר בכל התהליך. למעשה, רוב רובם של הטרנסקסואלים אינם עוברים את הניתוח.

עם זאת, מי שכן מגיעים לניתוח, עושים זאת מתוך רצון עז למצוא מזר למצוקה קשה מנשוא, וסיפוק מלא למאווייהם לראות התאמה מלאה בין צורת גופם לבין תחושת זהותם הפנימית.

מטרת הניתוח היא ליצור איבר מין שייראה, יתפקד ויעניק אותן תחושות כמו איבר טבעי. הטכניקה הקיימת כיום ליצירת איבר מין נקבי אצל נשים טרנסקסואליות (מגבר לאישה) מתקדמת ויעילה מזו הקיימת ליצירת איבר מין זכרי. המנתחים הטובים בתחום מפליאים בתוצאות המושלמות שהם משיגים.

על-פי כללי הטיפול בטרנסקסואלים, המקובלים כיום על רוב אנשי המקצוע, אדם המעוניין לעבור ניתוח לשינוי מין נדרש לפני כן לחיות לפחות שנה אחת בתפקיד המגדר הרצוי לו. עם זאת, קיימת מגמה לקצר תקופה זו, במיוחד אצל טרנסקסואלים מעל גיל 40.

זה נראה משונה

כן, זה ברור. המצב החדש גורם לכולם מבוכה רבה. מגדר הוא ממאפייני הזהות הבסיסיים ביותר. ראו כמה הדבר מביך, כאשר עלינו להתמודד עם מצב שבו "איש" או "אישה" חדשה/מופיעה/לפנינו, אבל היא/הוא בעצם אינו/היא חדשה/הוא/היא היתה/היה קודם "אישה" או "איש", בצד השני של הגדר. זה מבלבל מאד.

העיקר מבחינת האדם הטרנסקסואלי הוא התפקוד החברתי שלו. אישה טרנסקסואלית (שהיתה בעבר גבר), חשוב להיראות כאישה, אבל חשוב לה הרבה יותר לחיות כאישה, להתנהג ולהתקבל כאישה. הוא הדין לגבי גבר טרנסקסואל (שהיה בעבר אישה). הצרה היא, שאנשים נוטים להתרכז בחיצוניות ולשפוט את האדם לפיה. לכן, המפגש עם אישה או עם גבר טרנסקסואלים מהווה אתגר ומבחן גם עבור האנשים הרגילים, מה מידת יכולתם להבחין בעיקר, ולא להגביל עצמם לקליפה החיצונית. מצבים אלה חושפים אתי איכותו האנושית של כל אדם.

איך הוא עושה את זה למשפחתו?

זאת אחת השאלות המוזרות שנשאלות אודות אנשים טרנסקסואלים. מקובל לחשוב שמשפחה היא קבוצת הקשר הקרובה ביותר של אדם, זו שהיחסים בין חבריה אינם תלויים בדבר. משפחה אמורה להעניק בטחון לאדם, להיות שם בשבילו בעת צרה, לתמוך בו בעת הצורך ולקבל אותו ללא תנאי. אלה מאפיינים של משפחה המקובלים על רוב האנשים.

כאשר אדם חולה במחלה קשה, או עובר תאונה, או מסתבך בצרה כלשהי, כולל צרות שיכול היה להימנע מהן, משפחתו אמורה לסייע לו, לתמוך בו ולאהוב אותו ללא סייג. והנה, כאשר מדובר ברגשות של מצוקה מגדרית, מצוקה שאין לאדם שליטה עליה, ושהיא קשה ומשתקת מאין כמוה – כל האמור כאילו אינו מתקיים עוד.

מי שמעלים את הטענה "איך הוא עושה זאת למשפחתו?" מניחים, כנראה, שהאדם הטרנסקסואלי שולט ברגשותיו ויכול להימנע מלהתמודד איתם. אנשים אלה מתעלמים מכך, שלאנשים טרנסקסואלים אין ברירה, ושמצוקתם היא בלתי נסבלת. הם מניחים, שהאדם הטרנסקסואלי יכול להחליט לנהוג כך או אחרת. הנחה זו רחוקה מן המציאות.

בנוסף לכך, טועני "איך הוא עושה זאת למשפחתו?" מניחים גם שמצוקה מגדרית איננה דבר שראוי להתמודד איתו. היא נראית להם משהו מיותר, מעין גחמה שניתן להניח אותה בצד למען הנוחות של כולם, ולהמשיך את החיים כרגיל. עמדה זו נובעת מחוסר הבנה קשה מאד. מצוקה מגדרית היא מצוקה כה בסיסית, והיא משפיעה על מרבית היבטי החיים. מעטות המצוקות הראויות ממנה להתמודדות, כי היא נוגעת לאמת הפנימית היסודית ביותר.

איך אוכלים את זה?

גם עם כל הרצון הטוב, המצב שבו אדם המוכר לנו זה שנים הופך פתאום לבן המין השני הוא מביך מאד. אין ספק שהימים הראשונים הם קשים במיוחד. כיצד להתנהג? למה הוא/היא מצפה מאיתנו? הנה כמה עצות, מנקודת מבטה שלה האישה הטרנסקסואלית:

הדבר שטרנסקסואלים רוצים יותר מכל הוא הכרה בזהותם החדשה. היא רוצה שתראו בה אישה ותתייחסו אליה ככזאת. כמינימום, פנו אליה בשמה החדש ובלשון נקבה. אם תעשו רק זאת, גם אם בהתחלה ייראה הדבר משונה בעיניכם – עשיתם את שלכם.

אין צורך שתצאו מגדרכם; נהפוך הוא, המשיכו ב"עסקים כרגיל". היא אינה רוצה להיות אטרקציה, אלא להשתלב ולהמשיך לחיות את החיים הרגילים.

מאידך, טרנסקסואלים רגישים מאד ליחסם של האנשים כלפיהם. אם האישה הטרנסקסואלית תבחין בסימני עוינות או התנשאות, סביר שתתעלם מהם או תנתק מהם מגע, אך הדבר יפגע בה, ללא ספק. היא אינה מחפשת עימותים, גם אינה מבקשת לשכנע אנשים לקבל אותה, וברור לה מראש שבעיני רבים היא יצור משונה, אם לא גרוע מזה. די לה בכך שבמגעים אישיים יתייחסו אליה מתוך כבוד. היא יודעת, כמובן, שמספר אנשים עלולים להתלחש וללעוג לה מאחורי הגב, אבל זה לא ממש מדאיג אותה. מה שחשוב לה הוא המפגש פנים אל פנים.

האם מותר לשאול אותה שאלות? כן, בהחלט. טרנסקסואלים, כמו כל אדם אחר, אוהבים שאנשים מתעניינים בהם. תהליך השינוי מורכב מחוויות בעלות עוצמה אדירה, והם ישמחו לחלוק אותן עם מי שיפנה אליהם מתוך סקרנות אמיתית. מצד שני, סביר להניח שהאישה הטרנסקסואלית אינה מעוניינת בחשיפת יתר. אל תרצו להזמין חברים כדי שיחזו ב"פלא המהלך". זה לא יתקבל יפה.

סיכומו של דבר, אדם המשנה את מינו עובר חוויה טראומטית מאד, המשפיעה גם על סביבתו. כל רצונו הוא להתקבל על ידי הסביבה בזהותו החדשה, ולשוב ולחיות חיים נורמליים. כל דבר המסייע בכך – מבורך.

ומה עם ילדים?

מטבע הדברים, תהליך השינוי משמעו לגבי אנשים טרנסקסואלים רבים שיהיה עליהם לוותר על האפשרות להוליד ילדים בעצמם. האם פירוש הדבר שאנשים טרנסקסואלים אינם יכולים להיות הורים ולקיים חיי משפחה? מובן שאין זה כך.

ראשית, גם עבור אותם אנשים טרנסקסואלים שכתוצאה מן הטיפולים שעברו אינם יכולים להוליד ילדים, תמיד קיימת האפשרות לאמץ ילד. כיום מקובל גם שנשים טרנסקסואליות מקפואות זרע לפני שהן מתחילות בנטילת הורמונים, וגברים טרנסקסואלים יכולים להקפוא ביציות מופרות. בעתיד הם עשויים להצליח למצוא שותפה שתסכים לשאת את עוברם.

אבל השאלה העיקרית איננה היכולת ה"טכנית" להוליד. אנשים רבים מפקפקים בעצם יכולתם של אנשים טרנסקסואלים להיות הורים. אבל כפי שמוכיחים המקרים הרבים של אנשים טרנסקסואלים שהולידו ילדים לפני שהתחילו בתהליך השינוי, או כאלה של אנשים טרנסקסואלים שאימצו ילדים, אין שום מניעה שאדם טרנסקסואלי יהיה הורה. אנשים טרנסקסואלים מסוגלים לתת חום ואהבה בדיוק כמו כל אדם אחר. בוודאי שהם זכאים לכך.

אבל רגע אחד. האם העובדה שאחד ההורים הוא טרנסקסואל אינה עלולה להשפיע לרעה על הילדים? לבלבל אותם?

חששות אלה אין להם על מה לסמוך. ילדים מפתחים את זהותם המגדרית ללא קשר לזהותם של הוריהם. ילדים זקוקים לאהבה וחום, לביטחון, לחינוך, לצרכי קיום כגון קורת גג, אוכל ובריאות. כל הדברים שהורים אמורים לספק להם. אם אדם מסוגל לספק לילד את כל הדברים האלה – אין כל חשיבות לזהותו המגדרית.

ילדים הם בדרך כלל הרבה יותר סובלניים כלפי זהות מגדר בלתי נורמטיבית מאשר מבוגרים רבים. כמו כן, אין שום מחקר שמאשש את החששות שמבטאים אנשים מסויימים לגבי היכולת ההורית של אנשים טרנסקסואלים. חששות אלה נובעים מחרדותיהם של מבוגרים, ולא מנתונים ממשיים.

אז כל מי שמתלבש בבגדי המין השני הוא טרנסקסואל?

אנשים רבים מתלבשים בנסיבות שונות בבגדי המין השני. נשים לובשות פרטי לבוש גבריים כדבר שבשגרה, והדבר נחשב מקובל ורגיל. בכלל, ההגדרות של מה מהווה לבוש "נשי" ומה מהווה לבוש "גברי" נמצאות בתרבותנו במצב זיל ומשתנות לעתים קרובות.

גברים רבים מוצאים סיפוק בלבישת בגדי נשים. הם עושים זאת מסיבות שונות: יש כאלה האוהבים לשחק תפקיד על במה (נהוג לכנותם female impersonators - מגלמי נשים), ויש אחרים הנהנים להופיע בציבור בצורה צעקנית ומתגרה (אלה מכונים מלכות דראג - queens drag) (ויש גם מלכי דראג - drag kings) - נשים האוהבות את אותו סוג של משחק מוחצן ומזעזע, בלבוש של גבר, כמובן).

גברים רבים אוהבים ללבוש בגדי אישה, כי הדבר גורם להם לריגוש מיני או לתחושת סיפוק פסיכולוגית. אנשים אלה מכונים cross-dressers או טרנסווסטיטים (transvestites). יש גברים אשר פרטי לבוש מסויימים, כגון גרביונים או בריות, גורמים להם גירוי מיני, ואילו גברים אחרים אוהבים להרגיש מדי פעם שהם נשים, ולבישת בגדי אישה גורמת להם לתחושה נעימה. אלא שמרגע שהם מסירים את הלבוש הנשי, הם שבים להרגיש גברים לכל דבר ועניין.

איש מכל אלה אינו טרנסקסואל, ואין לו כל רצון או צורך לשנות את מינו.

הקהל הרחב אינו מצוי בהבחנות האלה, והוא נוטה לצרור את כל סוגי האנשים האלה באותה החבילה, יחד עם הטרנסקסואלים. אחרי הכל, כולם גברים שמתלבשים כנשים, נכון?

אלא שטרנסקסואל הולבש את בגדי המין השני אינו עושה זאת לשם הנאה מינית או פסיכולוגית. הוא גם אינו זקוק לבגדים כדי להרגיש כבן המין השני. הוא עושה זאת כי הדבר נראה לו טבעי, כביטוי לרגשות השייכות למין השני הקיימים בו.

מה צריכים אנשים טרנסקסואלים?

לא קל להיות טרנסקסואל. אנשים טרנסקסואלים חווים לא פעם דחייה, בוז, לעג, חוסר הבנה, עינות, יחס משפיל ואף אלימות מילולית ופיזית. הם מתנסים בדחייה מכל הסוגים, כולל דחייה שהם מפנימים, ולעתים קשה להם מאד להשתחרר ממנה.

אנשים טרנסקסואלים רבים מתנסים בקיפוח בקבלה לעבודה, בלימודים, בקבלת שירותים. נדמה שאנשים מסויימים סבורים כאילו אנשים טרנסקסואלים אינם משתייכים למין האנושי, או שאין להם רגשות.

מי שסבורים שאנשים טרנסקסואלים חופשיים להחליט שהם "ירדו מזה", כדאי לו לתת דעתו לעובדה זו: ממה יכולה לנבוע נכונותם של אנשים טרנסקסואלים לשאת את כל הדברים האלה, ובלבד לחיות על פי רגשות הזהות שלהם, אם לא מדחף פנימי שאי-אפשר לעמוד בפניו?

כיוון שהחוויה הטרנסקסואלית כה מנוגדת לתחושות שלאנשים רבים נראות כ"טבעיות", גם הצרכים המיוחדים של אנשים טרנסקסואלים נתקלים לא פעם בחוסר הבנה. אנשים טרנסקסואלים אינם זקוקים להרבה: הבנה וכבוד הם המינימום החיוני. אמפתיה, תמיכה וקבלה הם תוספת חשובה מאין כמוה. אם רק יזכו לדברים האלה, האנשים הטרנסקסואלים יידעו להסתדר בעצמם...

האם זה מידבק? מה אם ילדי הפוך לאחד כזה?

לא, זה לא מידבק. נולדים עם זה. או שיש לך את זה או שאין. אם ילדכם נולד טרנסקסואל, אתם תדעו את זה ביום מן הימים. אם זה יקרה (אל דאגה, הסיכויים לכך לא רבים), אל תדחו אותו ואל תשפילו אותו. מספיק דחייה והשפלה עתיד הוא לספוג מצד אנשים אחרים. אמצו אותו אל לבכם. יהיה עליכם לגייס את כל מאגרי האהבתכם, את כל כושר התמיכה והסבלנות וההבנה שלכם, כי הוא יזדקק לכל טיפה מכל אלה. מצד שני, לא מתים מזה, ויש הרבה דברים יותר גרועים.

מדוע כל כך הרבה נשים טרנסקסואליות עוסקות בזנות?

לצערנו, אחוז מסויים של נשים טרנסקסואליות עוסקות בזנות, כפי שלמרבה הצער אחוז מסויים של נשים שאינן טרנסקסואליות עוסקות בזנות. הרושם שיש לאנשים מסויימים, לפיו קיים קשר בין טרנסקסואליות וזנות, נובע מכך שנשים טרנסקסואליות העוסקות בזנות בולטות יותר לעין, ואילו רוב הנשים הטרנסקסואליות, אשר חיות חיים רגילים – הן בלתי נראות.

ויש סיבות נוספות לכך, שנשים טרנסקסואליות, ברובן צעירות, נאלצות לעסוק בזנות. מרבית הבנות הטרנסקסואליות העוסקות בזנות נדחו בצורה קשה על ידי סביבתן, ובעיקר על ידי משפחותיהן. מרגע שהן חושפות את רגשותיהן בפני האנשים הקרובים ביותר, הן נדחקות לשוליים של החברה, ולעתים קרובות אפילו צלם האנוש שלהן נשלל מהן.

גם אם המשפחה והסביבה נמנעות מלנתק לחלוטין את הקשר, תחושות של דחייה, גועל ותיעוב ממלאות את השיח המשפחתי, בדיוק בתקופה שהאדם הטרנסקסואלי זקוק יותר מכל לתמיכה ולקבלה. בנות אלה עשויות להפנים רגשות של דחייה, ולחוש תחושות של בלבול וחוסר לגיטימציה, דימוי עצמי ירוד והעדר כל ערך אנושי. במצב זה, האדם נדחק אל שולי החברה, גם אם אף אחד בסביבתו לא גירש אותו במפורש.

בעייתן של נשים טרנסקסואליות העוסקות בזנות איננה הדרך שבה הן מתפרנסות. דרך זו היא בשבילן הכרח, כיוון שמרביתן סובלות גם מאפליה קשה בבואן לחפש תעסוקה. במיוחד בתקופת השינוי, כאשר טרם הספיקו לסגל לעצמן דרך התנהגות נשית נורמטיבית, סיכוייהן להשתלב בעבודה או בלימודים – נמוכים מאד. הן נדחות בכל מקום, לעתים אף נאלצות לסבול יחס עוין, לעג והשפלות מכל סוג.

בעייתן של נשים טרנסקסואליות שעוסקות בזנות איננה הדרך שבה הן מתפרנסות. דרך זו היא ביטוי למצוקתן הקיומית, ולעתים קרובות היא גם אופציית הפרנסה היחידה שלהן. בעייתן היא הדחיקה שהן נדחקות ממסגרת החברה הלגיטימית, שלילת צלם האנוש שלהן, ההתעלמות ממצבן הרגיש וצרכיהן המיוחדים, חוסר ההבנה המוחלט של נסיבות חייהן. חייהן בשוליים הן תעודת עניות לחברה המתנהגת באכזריות ובחוסר אנושיות כלפי מי שמעזות לחצות גבולות נורמטיביים, ובלבד לחיות על פי האמת שלהן. נשים טרנסקסואליות אלה אינן זקוקות לצקצוקי לשון מוסרניים, אלא לסובלנות ולהבנה.

ועוד כמה השגות מקובלות...

שינוי מין גורם אצל אנשים רבים לתגובה רגשית עזה, המשלבת תדהמה, זעזוע, דחייה, בלבול ותחושת איום. חוסר ידע וסטריאוטיפים תורמים לתגובה הראשונית המסתייגת. להלן כמה מן ההשגות שאנשים נוהגים להשמיע בתגובה לתופעה.

הבן-אדם השתגע

נהפוך הוא. כל חייו הוא ניסה ללא הצלחה להקים חומה שתחצוץ בינו לבין רגשותיו האמיתיים, ונכשל. אנרגיה רבה הוא השקיע במאמצי ההדחקה וההכשה האלה, עד כדי כך, שכל סיכוי לחיות חיים מלאים ומאושרים היה ממנו והלאה. רגשות בלבול, חרדה, דיכאון וחוסר התאמה היו מנת חלקו. אפשר לומר שרק עכשיו, משמצא את האומץ והכוח להתמודד עם הבעיה, והוא עומד לחיות כפי שתמיד רצה והרגיש, יהפכו חייו לבריאים ושפויים.

הנטייה להסביר את הטרנסקסואליות כמחלת נפש - מובנת, לנוכח התדהמה, המבוכה והפחד שגורמת התופעה אצל אנשים רבים. טרנסקסואליות מוגדרת עד היום על-ידי הפסיכיאטריה הממוסדת כהפרעה נפשית, דבר שרק מנציח את הסטיגמה שממנה סובלים טרנסקסואלים רבים.

עם זאת, אחת העובדות שהדהימו מאז ומעולם את כל חוקרי התופעה, היא העובדה שטרנסקסואלים הם אנשים שמסוגלים לתפקד בצורה נורמלית לחלוטין. ניתן למצוא טרנסקסואלים בכל תחומי הפעילות האנושית, חלקם בעמדות בכירות מאד. יש בינינו מדענים, מהנדסים, רופאים, פסיכולוגים, משפטנים, כלכלנים, סופרים, אמנים ומה לא.

המעוניינים לראות גלריה קטנה של נשים וגברים טרנסקסואלים מצליחים, המשקפת רק מעט מן המגוון הרב שבציבור הזה בכל העולם, מוזמנים להיכנס לאתרי האינטרנט האלה:

נשים טרנסקסואליות: <http://ai.eecs.umich.edu/people/conway/TSSuccesses/TSSuccesses.html>
גברים טרנסקסואלים: <http://ai.eecs.umich.edu/people/conway/TSSuccesses/TransMen.html>

מין זה משהו שנולדים איתו, אי-אפשר להפוך גבר לאישה

טענה זו, גם אם המשמיע אותה אינו מתכוון לכך, עוסקת בשאלה אחרת. השאלה היא: מי קובע את הכללים. "גבר אינו יכול להפוך לאישה" - לפי איזו אמת מידה?

כאשר אומרים שאי-אפשר להפוך גבר לאישה, מניחים שקיים קריטריון חד-משמעי לקביעת שייכותו של אדם למגדר הנשי או הגברי. אלא שלמרות מה שנראה ממבט ראשון, לא קיים קריטריון חד כזה.

יש הטוענים שאישה "אמיתית" צריכה להיות מסוגלת להרות וללדת. אלא שנשים רבות אינן מסוגלות להרות וללדת, ואין איש מערער על נשיותן.

אם כך, ייאמר – אישה היא מי שבתאי גופה שני כרומוזומי מין מסוג XX, או לחילופין – אישה היא מי שנולדה כזאת, מי שבעת לידתה היה פות בין רגליה. אלה סוף סוף דברים חדים וברורים.

האמנם?

האמת היא שלא כל הנשים נולדות עם כרומוזומי XX. יש לא מעט נשים שנולדו עם כרומוזומי XY, ואף X0 (אפס). הן נחשבות, ובצדק, נשים לכל דבר (נשים בעלות הצירוף X0 נראות אף יותר "נשיות" מן הממוצע, אלא שאין ביכולתן להרות). יש נשים שבדמן רמות סטטוסטרון (ההורמון הזכרי העיקרי) גבוהות מאלו של גברים רבים. ויש נשים בין-מיניות (שנולדו עם איברי מין של שני המינים). יש נשים טרנסקסואליות שנולדו זכרים ושינו את מינן, והן אינן נראות שונות מנקבות גנטיות, ומי שאינו יודע על עברן לא יעלה על הדעת שפעם חיו כגברים. יש נשים לסביות הדוחות כל מודל מסורתי של התנהגות נשית, ויש טרנסקסואלים מסוג F-to-M, שנולדו נקבות וחיים כגברים.

וזה רק חלק ממגוון עצום של אפשרויות. גבולות המגדר, ההגדרה מהו גבר או מהי אישה, הם רחבים וגמישים לאין ערוך ממה שנראה למרבית האנשים. לכן, נשאלת השאלה האם סוג הכרומוזומים שבגופו של אדם רלוונטי לתפקודו החברתי. האם המין בעת הלידה יכול להיחשב הקריטריון היחיד לקביעת מגדרו של אדם? האם אנו בטוחים מה היה מינו בעת הלידה של כל אדם שבא עימנו במגע? מתי לאחרונה בדקתם את הכרומוזומים אצל מי שאתם פוגשים? האם זה חשוב?

כבר נאמר שאנטומיה איננה גורל. כדברי סימון דה בובואר: "לא נולדים אישה – נעשים אישה".

ועם זאת, אולי הקושי נעוץ בכך שישנם טרנסקסואלים המשדרים איתותים סותרים לגבי זהותם המגדרית? כיוון שמבנה הגוף של טרנסקסואל נובע ממינו הביולוגי, אצל טרנסקסואלים רבים, תהליך השינוי אינו מצליח להתאים בשלמות את מבנה הגוף למודל המגדר השמור בתוך מוחנו. במלים אחרות, טרנסקסואלים אלה נראים כנשים גבריות או כגברים נשיים (אם הפכו מנשים לגברים). הופעתם החיצונית מבלבלת. במקרה של גברים שהפכו נשים, גופן עשוי להיות בעל סממנים "גבריים" (כתפיים רחבות, ידיים גדולות, שרירים מפותחים, גרוגרת בולטת, קול עבה ועמוק, שפת-גוף גברית וכיו"ב). במקרה של נשים שהפכו גברים, עשויה להתקיים התופעה ההפוכה.

במקרים אלה עלולים אנשים המסתכלים רק על חיצוניותו של האדם, בלי להעמיק חשוב מהם רגשותיו, לחוש מבוכה. נשאלת השאלה, האם זאת הדרך לשפוט אנשים – על פי מראם החיצוני. או שמא עלינו לשפוטם על-פי רגשותיהם, ובהתחשב בזכותם לבקש את אושרם ולכלכל את חייהם בדרך הנראית להם. את התשובה על כך חייב לתת כל אחד לעצמו.

בעולם חיים עשרות אלפי טרנסקסואלים, ששינו את מינם והצליחו לבנות חיים חדשים, כולל הקמת קשר זוגי וגידול ילדים, בין אם היו אלה ילדיהם מלפני השינוי או ילדיהם של בני זוגם. אנשים אלה חיים חיים מועילים ומלאי סיפוק, ובדרך כלל אין סביבתם מודעת לשינוי שעברו. וכי יטען מישהו שצעדם היה חסר משמעות?

השאלה האמיתית היא, אפוא – האם זכותו של אדם להחליט כיצד יחיה את חייו כוללת את בחירת המגדר שלו. אם שינוי המין עשוי לאפשר לאדם לחיות חיי אושר ולמצות את הפוטנציאל הטמון בו, למי הזכות המוסרית למנוע זאת. אם תחשבו על העניין, תראו שכל שיקול אחר הוא מיותר, ובעצם מחטיא את העניין.

אנו חיים בחברה המקדשת את זכותו של כל אדם לבקש את אושרו בכל דרך שנראית לו, כל זמן שאין הוא פוגע בזכותם של אחרים לעשות זאת. הניסיון מראה, שאנשים אשר החליפו את מינם מסוגלים לתפקד במגדר החדש שלהם ללא כל בעיות, ומידת אושרם האישי עולה לאין שיעור על מצבם שלפני השינוי. אם האדם מצליח על-ידי כך לשים קץ למצוקתו, מה ההצדקה למנוע זאת ממנו?

זה מנוגד לדרך הטבע

הביטוי "דרך הטבע" שימש מאז ומתמיד לציון דבר הנראה בעיני הטוען כברור ומובן מאליו, דבר שלא רצוי לשנותו, שהוא "כמו שצריך". עבודת, למשל, נדמיתה פעם כתואמת את "דרך הטבע"; עליונות הגבר על האישה ונחיתות האם השחור לעומת האדם הלבן נראות עדיין לרבים בעולם כדברים "טבעיים". אנשים המאמינים שמשהו הוא "לפי דרך הטבע" נוהגים להציג דוגמאות לביסוס טענתם, הלקוחות מעולם החי והצומח. אלא שדוגמאות אלה, שמטיבן הן סלקטיביות וחלקיות, מניחות מראש שמה שטוב לסוסוני-ים ולצפרדעים מנומרות – טוב גם לבני אדם. זאת הנחה מופרכת, כמובן, שגם טועניה אינם מאמינים בה, אחרת היינו רואים אותם מדלגים מעץ לעץ בחיפוש אחר בנות.

(אגב, בטבע ידועים מקרים רבים של שינוי מין "טבעי" אצל דגים, חרקים וצמחים, אך איש לא יעלה בדעתו להביא דוגמאות אלה כחלק מן הדיון על שינוי מין אצל בני אדם).

החברה האנושית, על סדריה ומנהגיה, היא כל כולה ניגודו הגמור של הטבע. הוגים רבים עמדו זה כבר על כך. בחברתנו המודרנית, הניכור וההתרחקות מן הטבע הגיעו לשיאים חדשים. מדענים עוסקים היום בפענוח הגנום האנושי במטרה להנדס בני אדם. האם זה תואם את "דרך הטבע"?

כל פעילות המכוונת לארגן את החיים בחברה פירושה התרחקות מן הטבע. מבישול מזון ועד למוסד הנישואין, דרך מוצרי הקוסמטיקה ונימוסי השולחן, השימוש בקונדומים, סבון הרחצה, תוכנות המחשב, ממשלות וחוקים ומה לא – הכל מכוון למנוע, לווסת, לתקן או להרחיב את פעולת הטבע.

ומי, אם לא הטבע בכבודו ובעצמו, גורם לטרנסקסואליות? האין זה מוזר בעיניכם שמי שמאמין שמותר לתקן פגמים שגרם הטבע, אינו מוכן לכלול בפגמים האלה את סינדרום הפרעת הזהות המגדרית?

זה מנוגד לחוקי אלוהים

בענייני אמונה יש בעיני כלל אחד גדול – צדיק באמונתו יחיה. בכך תם הדיון. מי שמאמין שאלוהים טוב רצה שטרנסקסואלים יסבלו כל ימי חייהם ויימנע מהם לחיות באושר, שיבושם לו. אין לי ויכוח עם אנשים מאמינים, ועם זאת אני דורשת שיכבדו את דרכי, כפי שאני מכבדת את דרכם.

הכל בגלל התרבות המערבית הקלוקלת

עניין ההבדלים בין המינים הילך קסם על כל התרבויות בכל הזמנים. אין לך תרבות אנושית שלא היתה בה התייחסות לסוגיה זו, ולבעיות המתעוררות בעקבותיה.

טרנסקסואליות ידועה בתרבויות רבות. חלק מהן מתייחסות לתופעה בחיוב, חלק בשלילה, אבל אין ספק שסוגיות מגדר לא נולדו עם התרבות המערבית הפורקת כל עול, ולא יעלמו איתה.

איפה ניתן לקבל מידע נוסף?

מידע על קבוצת התמיכה לטרנסג'נדרים, על פעולות לטרנסקסואלים ולטרנסג'נדרים ועל טיפול ותהליך השינוי, ניתן לקבל באגודת ההומוסקסואלים, הלסביות, הביסקסואלים והטרנסג'נדרים.

קריאה מומלצת

לצער, עדיין אין חומר על טרנסקסואליות בעברית. באנגלית קיים שפע של חומר. להלן כמה ספרים מומלצים:

Mildred L. Brown, Chloe Ann Rounsley. **True Selves – Understanding Transsexualism**, Jossey-Bass Publishers, San Fransisco, 1996.

לזלי פיינברג, **סטון בוץ' בלוז**, הוצאת סיטרא אחרא, תל-אביב, 2005.

Stephen Whittle, **The Transgender Debate**, South Street Press, Reading, 2000.

Holly Devor, **FtoM - Female to Male Transsexuals in Society**, Indiana University Press, Bloomington and Indianapolis, 1997.

Richard Ekins and David King, **Blending Genders: Social Aspects of Cross Dressing and Sex-Changing**, Routledge, London, 1996.

Kate Bornstein, **Gender Outlaw**, Routledge, London, 1994.

מידע באינטרנט

האינטרנט הוא מקור לא אכזב של מידע בנושא טרנסקסואליות. הנה כמה מהטובים מתוך מאות האתרים המצויינים הקיימים ברשת בנושא טרנסקסואליות ומגדר:

טרנסקסואליות – כללי:

<http://ai.eecs.umich.edu/people/conway/TS/TS.html>

<http://www.ifge.org/>

<http://www.pfc.org.uk/>

http://www.robertslevinson.com/gaylesissues/resources/glc_transgender.htm

<http://www.tsroadmap.com/>

<http://www.gires.org.uk/>

על טרנסקסואלים מאישה לגבר:

<http://www.ftmi.org/>

מחקר וטיפול:

<http://www.hbigda.org/>

<http://annelawrence.com/>

<http://www.symposion.com/ijt/>

<http://www.psych.org/pnews/97-11-21/isay.html>

<http://www.transgender.org/tg/gidr/>

על תאוריית מגדר:

<http://www.bcholmes.org/tg/index.html>

<http://www.gires.org.uk/>

טרנסקסואליות – היסטוריה:

<http://www.transhistory.org/history/index.html>